

Ľubomír Legáth, Janka Buchancová a kolektív: Pracovné lekárstvo. Vybrané kapitoly I.

Vydavateľstvo Osveta, Martin, 2020, 295 s. ISBN: 978-80-8063-493-3

Prof. MUDr. Marián Mokáň, DrSc., FRCP Edin

Jesseniova lekárska fakulta UK, I. interná klinika JLF UK a UNM, Martin

Via pract., 2020;17(5):237

Po sedemnástich rokoch od rýchleho vypredania prvej slovenskej monografie Pracovné lekárstvo a toxikológia (vydavateľstvo Osveta v Martine, 2003) sa dostávajú do rúk odbornej medicínskej verejnosti v ucelenej forme potrebné aktuálne nové vedomosti. Monografia, prvá časť trilógie, je venovaná aktuálnym otázkam poškodenia zdravia z práce. Dielo vzniklo v rámci spolupráce popredných odborníkov v odboroch klinické pracovné lekárstvo, neurológia, ortopédia a foniatria lekárske fakult a univerzitných nemocníc v Slovenskej republike. Na spracovaní knihy sa okrem už spomínaných prvých autorov a zostavovateľoch podieľali aj prof. MUDr. Egon Kurča, PhD., FESO, doc. MUDr. Zuzana Kabátová, PhD., doc. MUDr. Marek Lacko, PhD., a MUDr. Monika Turčanová-Korpušáková, PhD. Zvolené témy sú vysoko aktuálne, lebo sa týkajú najčastejšie hlásených chorôb z povolania: ochorení z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia končatín (DNJZk), choroby z vibrácie, poškodenia sluchu z hluku. Tieto choroby na Slovensku sú v spojitosti s vysokým počtom osôb vystavených v práci rizikám nadmerného fyzického zaťažovania pohybového aparátu, vibráciám a hluku.

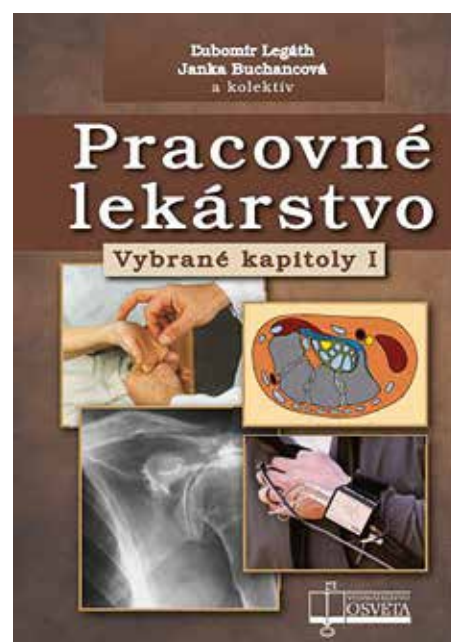
Úvodná časť monografie podáva množstvo údajov z 20-ročných rozborov týchto vybraných chorôb, vzťah k veku, ekonomickým odvetviam, rozloženiu počtu chorých podľa krajov, časovým trendom. Pozoruhodným je graf 48, ktorý dokumentuje nárast najčastejšej choroby z DNJZk v ostatných rokoch aj u žien, dokonca s presahom výskytu u mužov.

V skupinách vybraných profesionálnych ochorení sú opísané špecifiká príčinných faktorov práce, etiopatogé-

za, klinický obraz, diagnostika, počnúc jednoduchými skriningovými postupmi až po špeciálne moderné vyšetrovacie metódy, diferenciálnu diagnostiku, liečbu a prevenciu. Nezastupiteľnou spoluúčasťou pri posudzovaní závažnosti rôznych klinických prejavov chorôb pohybového aparátu končatín musia byť spravidla neurologické a ortopedické vyšetrenia. Často sa vyžaduje, v rámci diferenciálnej diagnostiky, pri súbežných neprofesionálnych ochoreniach a pri posudzovaní pracovnej spôsobilosti aj spolupráca s internistami, hlavne reumatológmi, angiológmi, diabetológmi a i.

Posledná časť publikácie je venovaná hluku, jeho charakteristike ako jednej z najčastejších nox pracovného prostredia. Je tu opis lokálnych a systémových účinkov, anatomicko-fyziologické údaje, rôzne kombinácie sluchovej straty z pôsobenia kombinácie viacerých škodlivín v pracovnom prostredí, metódy vyšetrenia, diferenciálna diagnostika porúch sluchu, posúdenie rizika a preventívne opatrenia. Rozsah trvalej straty sluchu z hluku sa viaže hlavne na spoluprácu s ORL.

Spracovanie témy je na vysokej odbornej úrovni, kvalita údajov a ich prezentácia sú nadštandardné. Práca na 295 stranách je bohatá na obrázky, grafy a tabuľky, má 367 citácií. Autorský kolektív preukázal výbornú erudíciu v oblasti chorôb z povolania. Aj čitateľ, ktorý nie je odborníkom v pracovnom lekárstve, ale vo svojej medicínskej praxi si nezriedka musí klásť otázku, či na dané ochorenie jeho pacienta má, ma-la, bude mať vplyv jeho práca, pracovné prostredie, nájde v knihe všetko na to, aby správne zareagoval v prípadoch možného alebo očakávaného poškodenia zdravia z práce.

Ide o prínosné dielo, s vítaným každodenným zdrojom informácií nielen pre komunitu odborníkov, ktorí sa venujú pracovnému lekárstvu, a pre kolektívy vykonávajúce pracovno-zdravotnú službu. Je však určené aj širokej skupine lekárov, ktorí chcú, potrebujú, získať informácie v danej oblasti – uchádza sa o priazeň hlavne u všeobecných praktických lekárov pre dospelých, pre dorast, u lekárov v posudkovej oblasti, konziliárov neurológov, ortopédov, ORL odborníkov, lekárov internistických disciplín, v neposlednej miere aj u špecialistov vo verejnom zdravotníctve. Monografiu možno odporučiť aj lekárom v rámci vybraných odborov špecializačného štúdia ako odporúčanú literatúru, aj poslucháčom lekárske fakult, ktorí študujú v magisterskom odbore verejného zdravotníctva a ošetrovateľstva.

Blahoželám autorom k vydanému dielu, čitateľom prajem, aby mali z knihy úžitok, poďakovanie v mene autorov patrí tiež doc. MUDr. Márii Nakládalovej, PhD., a doc. MUDr. Sergejovi Zacharovovi, PhD., FEAPCCT, vydavateľstvu Osveta v Martine a viacerým sponzorom.

Prof. MUDr. Marián Mokáň, DrSc., FRCP Edin

Jesseniova lekárska fakulta UK,
I. interná klinika JLF UK a UNM
Kollárova 2, 036 59 Martin